

Stowarzyszenie Króla Kazimierza Wielkiego – idea i działalność (2008-2013)

W dniu 30 kwietnia 1310 r. przyszedł na świat w Kowalu na Kujawach Kazimierz III, syn Władysława Łokietka, ostatni Piast na polskim tronie i jeden z najwybitniejszych władców w dziejach naszego kraju. Był to jedyny polski król, z którego imieniem potomność na trwałe związała przydomek **Wielki**. Toteż już Jego współcześni doceniali wysiłek monarchy uznając, że „...rządził on powierzonym sobie przez Boga królestwem dzielnie i z pożytkiem”, a po dzień dzisiejszy w powszechnej świadomości Polaków jest monarchą, który przede wszystkim „**Zastał Polskę drewnianą, a zostawił murowaną**”.

Z zebranych dotąd informacji wynika, iż do dziś na terenie Polski i Ukrainy istnieje ponad 140 miast i miejscowości przyznających, że zawdzięczają królowi Kazimierzowi Wielkiemu najrozmaitsze dobrodziejstwa. Ponadto Jego imię nosi obecnie co najmniej 70 różnych instytucji, a przede wszystkim placówek oświatowych, szczeptów i drużyn harcerskich, co dowodzi, iż król Kazimierz zajmuje bardzo ważne miejsce w świadomości społeczeństwa polskiego.

Chcąc uczcić przypadający w dniu 30 kwietnia 2010 r. jubileusz 700-lecia urodzin króla Kazimierza Wielkiego, 29 kwietnia 2008 r., na zaproszenie władz Kowala, przedstawiciele 18 miast do powstania lub rozwoju których przyczynił się ten monarcha (Czchów, Inowłódz, Kowal, Kruszwica, Lelów, Łęczycza, Niepołomice, Nowy Korczyn, Opoczno, Przemyśl, Pызdry, Sandomierz, Sanok, Skawina, Szydłów, Wąwolnica, Wieliczka, Wyszogród) założyli Stowarzyszenie Miast Króla Kazimierza Wielkiego (SMKKW), które w 2011 r. zmieniło nazwę na Stowarzyszenie Króla Kazimierza Wielkiego (SKKW). Decyzją Sądu Rejonowego w Toruniu zostało ono wpisane do Krajowego Rejestru.

Stowarzyszenie jest platformą współpracy, jednostek samorządowych, osób i instytucji nauki, oświaty i kultury, które wspólnie upowszechniają ideę umocnienia państwa polskiego oraz dorobek ostatniego Piasta na tronie polskim. Organizacja jest otwarta dla wszystkich, którzy czują się w jakikolwiek sposób związani z postacią wielkiego monarchy.

Jak czas pokazał, do grona tego przystąpiło już 36 miast i miejscowości, 23 szkoły i instytucje (w tym: Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, 1. Pomorska Brygada Logistyczna im. Króla Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, Wyższa Szkoła Humanistyczno-Ekonomiczna we Włocławku, Fundacja Instytut im. Kazimierza Wielkiego

w Lublinie), które za patrona mają Kazimierza Wielkiego oraz 85 osób indywidualnych (m.in.: profesorowie Jerzy Wyrozumski – Honorowy Członek >>SKKW<< z Krakowa, Antoni Barciak z Katowic, Stanisław Kunikowski z Włocławka, Jacek Maciejewski z Bydgoszczy) oraz bardzo wielu historyków z tytułami doktorskimi.

Ogólnopolski charakter SKKW postawił przed jego władzami bardzo istotną kwestię opracowania koncepcji komunikowania się jego członków poprzez stronę internetową www.kazimierz Wielki.pl, która znakomicie spełnia swoje zadania w dobie upowszechniania internetu.

Kolejnym ważnym krokiem na drodze wzajemnej komunikacji oraz współpracy stał się periodyk o charakterze ogólnopolskim „Zapiski Kazimierzowskie”, którego 10 numerów nieodpłatnie dotarło do wszystkich członków oraz grodów kazimierzowskich.

Działalność Stowarzyszenia jest inicjatywą skierowaną w pierwszym rzędzie do tych samorządów, organizacji i instytucji, które dumne ze swych królewskich koneksji, kultywują pamięć o Nim nie tylko w swoim lokalnym środowisku. Stąd też, przy całej otwartości na nowe pomysły i idee, uznano, że głównymi celami SKKW, są:

- Popularyzacja dorobku króla Kazimierza Wielkiego, a zarazem ogólnopolska promocja miast kazimierzowskich.
- Nawiązywanie partnerskiej współpracy pomiędzy miastami stowarzyszonymi, w celu stworzenia sieci miast kazimierzowskich, a w dłuższej perspektywie szlaków turystycznych, które będą je łączyły.
- Koordynacja działań oraz wymiana doświadczeń i informacji między miastami członkowskimi w celu upowszechnienia wspólnych tradycji historycznych, kulturalnych i gospodarczych.
- Wspieranie działań popularyzujących dorobek polskich rodów królewskich z okresu średniowiecza, ze szczególnym uwzględnieniem czasów panowania króla Kazimierza Wielkiego, między innymi poprzez organizowanie ogólnopolskich konkursów wiedzy i turniejów dla dzieci oraz młodzieży.
- Inicjowanie współpracy instytucji, organizacji i innych podmiotów, w tym zwłaszcza szkół, mających za swojego patrona króla Kazimierza Wielkiego.
- Dokumentowanie oraz upowszechnianie informacji dotyczących osoby króla, Jego czasów oraz pielęgnowania tradycji kazimierzowskich w miastach i miejscowościach na terenie Polski na łamach periodyku „Zapiski Kazimierzowskie” oraz w innych wydawnictwach.

W czasie minionego okresu działalności (29 IV 2008 r. – 31 VIII 2013 r.) Stowarzyszenia do najważniejszych przedsięwzięć zrealizowanych lub współrealizowanych należy zaliczyć:

- Wizytę prezesa Stowarzyszenia w dniu 12 II 2009 r. u Bronisława Komorowskiego – marszałka Sejmu RP, której przedmiotem była problematyka działalności Stowarzyszenia oraz uczczenia obchodów jubileuszu urodzin króla Kazimierza Wielkiego.
- Odbycie kolejnych eliminacji oraz finału „Ogólnopolskiego Konkursu Wiedzy o Kazimierzu Wielkim i Jego Czasach”, którego głównym realizatorem jest Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy.
- Inaugurację mszą świętą w intencji króla Kazimierza Wielkiego obchodów jubileuszu urodzin monarchy w krakowskiej katedrze na Wawelu w dniu 30 IV 2009 r., którą sprawował ks. bp prof. Tadeusz Pieronek.
- Zorganizowanie w dniach 21 VI 2009 r., 18-20 VI 2010 r., 19 VI 2011 r., 11 VI 2012 r., 24 VI 2013 r. przez władze samorządowe Przemysła oraz Przemyskie Centrum Kultury i Nauki ZAMEK (woj. podkarpackie), przy współudziale SKKW, kolejnych edycji Święta Zamku Kazimierzowskiego „Od tradycji do współczesności”.
- Rozstrzygnięcie w dniu 28 X 2009 r. Ogólnopolskiego Konkursu Fotograficznego pn. „Grody Kazimierza Wielkiego – ich tradycje oraz współczesności”, na który wpłynęło kilkaset prac.
- Na wniosek władz Stowarzyszenia radni Województwa Kujawsko-Pomorskiego w dniu 23 XI 2009 r. ustanowili „Rok 2010 – Rokiem Króla Kazimierza Wielkiego” w woj. kujawsko-pomorskim.
- W dniu 27 II 2010 r. prezydent RP Lech Kaczyński wyraził zgodę na objęcie Honorowym Patronatem Głównych Uroczystości Rocznicowych Króla Kazimierza Wielkiego w Kowalu.
- W dniu 4 III 2010 r. w Pałacu Prezydenckim, z okazji 700-lecia urodzin króla Kazimierza Wielkiego, odbyło się spotkanie prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego z władzami Stowarzyszenia oraz włodarzami miast kazimierzowskich, w którym udział wzięło ponad 200 osób.

- Na Uniwersytecie Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy w dniach 25-26 IV 2010 r. odbyła się Międzynarodowa Konferencja Naukowa pn. „Kazimierza Wielki i jego państwo”.
- W dniu 29 IV 2010 r. Sejm RP podjął uroczystą uchwałę mającą na celu uczczenie jubileuszu 700-lecia urodzin w Kowalu na Kujawach króla Kazimierza Wielkiego.
- W dniu 30 IV 2010 r. w Kowalu, pod patronatem tragicznie zmarłego Lecha Kaczyńskiego – Honorowego Patrona Uroczystości 700-lecia Urodzin Kazimierza Wielkiego w Kowalu, odbyły się ogólnopolskie uroczystości związane z tym jubileuszem. Podczas ich trwania odsłonięto pomnik Kazimierza Wielkiego oraz otwarto park Jego imienia.
- W dniu 25 VI 2010 r. w 1. Pomorskiej Brygadzie Logistycznej im. Króla Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy odbyła się uroczysta zbiórka pododdziałów, podczas której odsłonięto popiersie Kazimierza Wielkiego.
- Odbycie w dniach 22-23 VIII 2009 r., 21-22 VIII 2010 r., 20-21 VIII 2011 r., 18-19 VIII 2012 r., 24-25 VIII 2013 r. w Łęczycy (woj. łódzkie) kolejnych Międzynarodowych Turniejów Rycerskich, podczas których doszło do pojedynków rycerzy konnych i pieszych, walk szermierczych oraz zmagania łuczniczych.
- W dniach 27 VI 2009 r., 28-29 VIII 2010 r., 1-2 X 2011 r., 14-15 VII 2012 r., 31 VIII – 1 IX 2013 r. w Szydłowie (woj. świętokrzyskie) Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Szydłowskiej, SKKW oraz Gminne Centrum Kultury w Szydłowie były organizatorami kolejnych (w 2013 r. XV Turniej) Międzynarodowych Turniejów Rycerskich „O Miecz Króla Kazimierza Wielkiego”.
- Miasto Czchów (woj. małopolskie) w dniu 28 VIII 2010 r., było organizatorem obchodów Jubileuszu 700-lecia urodzin króla Kazimierza Wielkiego, połączonych z Dniem Samorządowca.
- Studenckie Koło Naukowe Historyków Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, SKKW oraz Stowarzyszenia Humanistyczne Europa, Śląsk, Świat Najmniejszy, w dniu 4 XI 2010 r. było organizatorem konferencji naukowej „Kazimierz Wielki wobec Śląska - Śląsk wobec Kazimierza Wielkiego”.
- W dniach 30 XI i 1 XII 2010 r. w Gorlicach, (woj. małopolskie), odbyła się konferencja popularno-naukowa dla społeczeństwa miasta oraz uczniów szkół ponadgimnazjalnych pn.: „Kazimierz Wielki: polityk i reformator”.

- W dniu 20 XII 2010 r. zakończony został druk albumu wydanego staraniem Stowarzyszenia pt. „*100 miast Kazimierza Wielkiego*”, który został rozesłany do członków Stowarzyszenia, włodarzy miast kazimierzowskich, wojewodów i marszałków województw oraz innych osób sprzyjających działalności Stowarzyszenia.
- Szkoła Podstawowa nr 30 w Lublinie, członek SKKW, obchodziła 145-lecie swojego istnienia. Z tej racji 27 V 2011 r. odbyły się uroczystości rocznicowe połączone z nadaniem placówce imienia Kazimierza Wielkiego, odsłonięciem popiersia władcy oraz wręczeniem sztandaru.
- Na mocy uchwały nr 4/2011 Zebrania Członków Stowarzyszenia Miast Króla Kazimierza Wielkiego z dnia 11 VI 2011 r., odbytego w Przedborzu (woj. łódzkie), dotychczasową nazwę Stowarzyszenia zmieniono na STOWARZYSZENIE KRÓLA KAZIMIERZA WIELKIEGO.
- W dniu 3 września 2011 r. nastąpiło uroczyste otwarcie, po odbudowie, zamku kazimierzowskiego w Bobolicach (woj. śląskie). Jego właściciel senator Wacław J. Lasecki od chwili utworzenia Stowarzyszenia jest naszym aktywnym członkiem.
- Ukazała się praca zbiorowa poświęcona czasom i osobie króla Kazimierza III Wielkiego pt. „Kazimierz Wielki i jego państwo”. Jej redaktorami są Jacek Maciejewski – przewodniczący Rady SKKW i Tomasz Nowakowski. Swoje artykuły zaprezentowało w niej 16 badaczy z ośrodków akademickich Niemiec, Ukrainy, Węgier i Polski, zarówno historyków, jak archeologów i kulturoznawców. Publikacja ma charakter jubileuszowy, związany z uczczeniem 700. rocznicy urodzin króla Kazimierza, patrona Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy.
- W czasie uroczystej gali, która odbyła się podczas targów Kamień – Stone`2011 w dniu 10 XI 2011 r. w Poznaniu, Kapituła Konkursu, w kategorii rzeźba, przyznała zwycięstwo Tadeuszowi Biniewiczowi z Gostynina (woj. mazowieckie) za pomnik króla Kazimierza Wielkiego odsłonięty w Kowalu (woj. kujawsko-pomorskie).
- W dniu 17 XI 2011 r., 19 IX 2012 r., 14 V 2013 r. w Specjalnym Ośrodku Szkolno - Wychowawczym im. Janusza Korczaka w Toruniu (woj. kujawsko-pomorskie) odbyły się dla uczniów szkół specjalnych z regionu kolejne Wojewódzkie Konkursy Historyczne „W czasach Kazimierza Wielkiego – Czasy rycerzy” . Współorganizatorem konkursu i fundatorem nagród, wyróżnień i dyplomów dla uczestników było SKKW.

- SKKW przy bardzo istotnym merytorycznym wsparciu Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, Polskiego Radia „Pomorza i Kujaw”, Studia „Strzelec” oraz innych podmiotów było wydawcą filmu DVD pt. *„Kazimierz Wielki i jego czasy”* (1000 egz.). Jego zawartość jest znakomitym materiałem dydaktycznym, który można wykorzystać na lekcjach historii w placówkach oświatowych różnych szczebli oraz w celu popularyzacji dokonań jednego z największych polskich władców na polskim tronie w przeciągu całej historii naszej Ojczyzny. Płytę rozesłano do wszystkich członków stowarzyszenia, bibliotek - jako egzemplarz obowiązkowy oraz wszystkich w Polsce szkół noszących imię Kazimierza Wielkiego.
- Na zaproszenie Burmistrza Krynicy-Zdrój, Stowarzyszenia Na rzecz Rozwoju Tylicza oraz parafii w Tyliczu (woj. małopolskie), z okazji 650-rocznicy nadania przez króla Kazimierza Wielkiego praw miejskich Miastku, późniejszemu Tyliczowi oraz 400-lecia ponowienia praw miejskich przez bpa Piotra Tylickiego (obydwoje to kowalscy rodacy) w rocznicowych uroczystościach, które odbyły się 31 VIII - 1 IX 2012 r., wdział brała liczna delegacja SKKW. Jej przedstawiciele wygłosili trzy referaty oraz laudacje przed odsłonięciem pomników.
- Od 2009 r. do chwili obecnej żołnierze z 1. Pomorskiej Brygady Logistycznej w Bydgoszczy przy współudziale SKKW w miesiącu marcu organizują na poligonie w Jaksicach k. Bydgoszczy „Dzień Logistyki”, na którym prezentowane są żołnierskie tradycje, uzbrojenie brygady, sprawność i kunszt żołnierza.
- Od 2009 r. władze samorządowe Kowala przy znaczącej współpracy SKKW (wcześniej imprezę organizowały tylko władze samorządowe) na początku miesiąca maja, pod patronatem Marszałka Województwa kujawsko-pomorskiego) organizują „Jarmark Kazimierzowski”.
- W dniu 15 czerwca 2013 r., prawie po 360 latach, zamek Kazimierza Wielkiego w Inowłodzu (woj. łódzkie) znów zabłysnął w pełnej dostojności i otworzył swoje podwoje dla wszystkich. Zamek to kolejny wspaniały klejnot dla Inowłodza oraz dla całego regionu. Obok kościółka św. Idziego, to doskonale świadectwo dawnych wydarzeń. Od 2007 r. ruiny zamku zostały objęte planami odbudowy oraz rekonstrukcji. Projekt realizowany był ze wsparciem finansowym Unii Europejskiej. Zrekonstruowany zamek stanowi siedzibę dla inowłodzkich instytucji gminnych jak dom kultury, biblioteka, punkt informacji turystycznej oraz Muzeum Ziemi Inowłodzkiej.

- W dniu 12 VIII 2013 r. i 1 V 2013 r. SKKW i Burmistrz Kowala, byli organizatorami Turniejów Szachowych im. Króla Kazimierza Wielkiego. Udział w nich wzięło kilkadziesiąt uczestników, niektórzy z tytułami arcymistrzów i mistrzów szachowych.
- SKKW, Towarzystwo Przyjaciół Będzina, Stowarzyszenie Ratujmy Kościół na Górcze, Fundacja Brama Cukermana, w dniu 18 VIII 2013 r., były organizatorami konferencji naukowej pn.: „Będzin Kazimierza Wielkiego. 655- lecie nadania Będzinowi praw miejskich”.
- W ramach Europejskich Obchodów Dziedzictwa, w dniu 14 IX 2013 r. w Wiślicy (woj. świętokrzyskie), z udziałem przedstawicieli SKKW, odbyła się sesja popularno -naukowa poświęcona archeologii oraz perspektyw zabudowy architektonicznej Wiślicy.
- Pod patronatem i przy współorganizacji SKKW na poligonie 1. Pomorskiej Brygady Logistycznej w Bydgoszczy w dniach 30-31 V 2012 r. odbył się turniej sprawnościowo-obronny dla młodzieży szkół ponadpodstawowych pn.: „Dzielni rycerze – sprawni jak żołnierze”. Będzie on imprezą na stałe wpisaną do kalendarza przedsięwzięć SKKW.
- Powołanie Kapituły Odznaczeń Króla Kazimierza Wielkiego, której zadaniem jest opiniowanie ustanowionego przez Zarząd SKKW „Medalu Króla Kazimierza Wielkiego”, opiniowanie wniosków „Godność Honorowa SKKW” oraz wniosków na odznaczenia państwowe.

Działalność Stowarzyszenia Króla Kazimierza Wielkiego, w tym zwłaszcza odbyte przedsięwzięcia związane z jubileuszem 700-lecia Jego narodzin oraz innych ważnych rocznic, jakie odbyły się we wszystkich grodach kazimierzowskich i szkołach noszących imię króla, dobrze służyły rozpropagowaniu podejmowanych przez Stowarzyszenie przedsięwzięć w skali ogólnopolskiej, łącząc wszystkie środowiska oraz grody związane z tradycją ostatniego z rodu Piastów na polskim tronie, co przyczyniło się w szczególności do integracji społeczności lokalnych, do budowy ich tożsamości wokół najlepszej tradycji historycznych.

Nie bez znaczenia było szereg przedsięwzięć wydawniczych, które ze skromnych środków jakimi dysponuje Stowarzyszenie, zostały wydane. Do najważniejszych zaliczamy:

- Specjalne wydanie „Informatora Kowalskiego” poświęconego obchodom rocznicowym i jubileuszem 700. urodzin króla Kazimierza Wielkiego (nakład 2500 egz. – dystrybucja bezpłatna).

- Wydanie okolicznościowego medalu, cyklu kart pocztowych, okolicznościowej monety i folderu poświęconych rocznicy urodzin króla Kazimierza Wielkiego.
- Wydanie kalendarzy (2009, 2010, 2011, 2012) z zegarem nawiązujących do spuścizny pozostawionej przez króla Kazimierza Wielkiego (nakład 250 szt).
- Wydanie albumowej publikacji pn.: „Sto miast Kazimierza Wielkiego” (nakład 1000 egz.).
- Naukowe opracowanie oraz wydanie w nakładzie 1000 egz. filmu edukacyjnego pt.: „Kazimierz Wielki i jego czasy”.
- Wydanie 10 numerów periodyku (półrocznik) pn.: „Zapiski Kazimierzowskie”, które nieodpłatnie dotarły do wszystkich członków Stowarzyszenia, wybranych szkół wyższych oraz jako egzemplarze obowiązkowe (nakład 250 egz).
- Opracowanie projektu oraz wydanie, dla najbardziej zasłużonych podmiotów i osób związanych ze SKKW „Medalu Króla Kazimierza Wielkiego”.
- Współudział licznego grona członków Stowarzyszenia w redagowaniu bardzo licznych publikacji książkowych, prasowych oraz w wersji elektronicznej materiałów dotyczących króla Kazimierza Wielkiego i jego czasów.

Przedstawione powyżej działania bezpośrednie Stowarzyszenia oraz inspirujące członków zbiorowych i indywidualnych SKKW nie wyczerpują bardzo licznej gamy przedsięwzięć, którego bezpośrednimi organizatorami były grody Kazimierzowskie, szkoły i inne podmioty noszące imię króla Kazimierza Wielkiego.

Z danych statystycznych na dzień 1 I 2013 r. w obecnych granicach Polski istnieje 908 miast. Na podstawie przeprowadzonych badań naukowych ustalono, że za czasów panowania króla Kazimierza Wielkiego zostało założonych ponad 100 miast oraz około 500 wsi. Wiele z nich w czasach późniejszych zyskały prawa miejskie. Nie wszystkie one do czasów współczesnych zdołały utrzymać ten status. Kilka z nich podjęło starania o przywrócenie należnych im praw, czego gorącym orędownikiem jest SKKW.

Stowarzyszenie w dalszym ciągu umacnia swoją pozycję wśród miast i organizacji współpracujących, postuluje oraz zachęca do podejmowania lokalnych i ogólnopolskich inicjatyw, których zadaniem jest przekładanie myśli króla Kazimierza Wielkiego na współczesną naszą rzeczywistość.

W tych przedsięwzięciach wszyscy zainteresowani mogą liczyć na inspirację, pomoc merytoryczną oraz organizacyjną władz Stowarzyszenia, które promować i wspierać będą kontynuację zapoczątkowanych inicjatyw oraz przedstawiać nowe propozycje.

Należy podkreślić, że wszelka działalność Rady i Zarządu SKKW (poza sferą księgową) opiera się na działalności społecznej (bez etatów i wynagrodzeń). Miejscem siedziby jest jeden z lokali Miejskiej Ochotniczej Straży Pożarnej w Kowalu, przy ul. Zamkowej 4.

Na szczególne uznanie zasługuje działalność członków Kolegium Redakcyjnego „Zapisków Kazimierzowskich” oraz bardzo licznych autorów opublikowanych artykułów i materiałów, którzy swoją pracę wykonują na zasadach honorowych. Do nich także zaliczamy webmastera, grafika komputerowego, plastyka oraz osób technicznie przygotowujących materiały do druku.

Wyniesione z dotychczasowego pięcioletniego funkcjonowania SKKW doświadczenia, pozwalają stwierdzić, że w obszarze zainteresowań związanych z historią „małych ojczyzn” Stowarzyszenie pozyskało liczne grono samorządowców, którzy mimo braku jasnych zapisów w ustawie o stowarzyszeniach, popierają działania SKKW organizując wiele przedsięwzięć na własnym terenie. Niektóre z nich od 2009 r. na stałe zostały wpisane do kalendarza imprez.

Jesteśmy ufni, że tak jak w tym roku została godnie uczczona 680. rocznica koronacji na króla Polski Kazimierza, tak i w 2014 r. zostanie odpowiednio zaakcentowana 650. rocznica Zjazdu Królów w Krakowie, popularnie zwana „Ucztą u Wierzyńka”, do której SKKW podjęło odpowiednie przygotowania.

Ostatnie Walne Zebranie Członków SKKW odbywające się w dniu 24 VIII 2013 r. w Sandomierzu potwierdziło wolę kontynuacji licznych przedsięwzięć programowych Stowarzyszenia na następny rok.

Z pełniejszą działalnością merytoryczną oraz fotograficzną Stowarzyszenia można zapoznać się na stronie pod adresem www.kazimierzwielki.pl